

LR Seimo kanceliarijos nuotr.

Įstatymu apibrėžiamas Lietuvos mokslų akademijos vaidmuo

Lietuvos Respublikos Seimas 2016 m. birželio 29 d. priėmė Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymą (http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1165066&p_tr2=2).

Naujos įstatymo redakcijos 14 straipsnyje „Mokslo ir studijų politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos“ nurodoma:

1. Valstybės mokslo ir studijų politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją formuoja Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas), Vyriausybė, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Švietimo ir mokslo ministerija) ir kitos ministerijos.

2. Valstybės mokslo ir studijų politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos mokslų akademija, Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, Valstybinis

studijų fondas, Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų komisija, Aukštojo mokslo taryba, Studijų kokybės vertinimo centras, akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius, Vyriausybės ir švietimo ir mokslo ministro įgaliosios institucijos, mokslo ir studijų institucijos.

Įstatymo 16 straipsnis yra skirtas Lietuvos mokslų akademijai (LMA), jo pirmieji punktai skelbia:

1. Lietuvos mokslų akademija yra biudžetinė įstaiga. Lietuvos mokslų akademiją steigia Seimas.

2. Lietuvos mokslų akademija atlieka ekspertines funkcijas svarstant svarbiausius šalies mokslo ir studijų strateginius klausimus.

3. Lietuvos mokslų akademija vienija žymiausias Lietuvos ir savo veikla su Lietuva susijusias užsienio mokslininkus, kurie yra jos nariai. Lietuvos mokslų akademija veikia pagal savo statutą. Lietuvos mokslų akademijos statutą tvirtina Seimas.

Ketvirtajame šio įstatymo 16 straipsnio punkte, skirtingai nuo galiojančio LMA statuto 40 punkto, nėra nustatyta, kad Seimas Mokslų akademijos teikimu tvirtina Mokslų akademijos prezidento pareigybę.

Pakeistas įstatymas pirmą kartą po naujos redakcijos LMA statuto priėmimo Seime (2011 m. gegužę) konkrečiai apibrėžia Lietuvos mokslų akademijos vaidmenį šalies mokslo ir studijų sistemoje, įtvirtina LMA veiklos kryptis.

Lietuvos mokslų akademijos prezidiumas

LMA diena Šilutėje: analizuotos aktualios pamario regiono problemos

Žymiausių šalies mokslininkų patarimų ir įžvalgų reikia ne tik Seimo ar Vyriausybės nariams, bet ir įvairių regionų savivaldos atstovams. Tai padeda savivaldybėms geriau įvertinti savo mokslinį ekonominį potencialą, efektyviau išnaudoti turimus

pajėgumus, spręsti ekologines ar socialines problemas. Lietuvos mokslų akademijos (LMA) statute pažymima, jog ji teikia siūlymus įvairioms institucijoms bei organizacijoms dėl Lietuvos ekonominės, mokslinės, technologinės, socialinės ir kultūrinės raidos. LMA taip talkina kelioms Lietuvos savivaldybėms, sutartimis jau įtvirtinusioms bendradarbiavimo su LMA galimybes.

Birželio 17 d. LMA nariai ir kvieisti universitetų mokslininkai lankėsi Šilutėje. Darbo grupei vadovavo LMA prezidentas Valdemaras Razumas. Prisistatę Šilutės r. savivaldybėje, svečiai, Šilutės rajono vadovai, Seimo nariai, savivaldybės darbuotojai ir pagarbą atiduoti pasirengusių karių grupė išvyko atidengti paminklinės lentos prieškario Lietuvos Prezidentui Kaziiui Griniui. Ji pritvirtinta ant tilto – aukštuminės potvynių pralaidos kelyje į Rusnę. Tiltas prezidento iniciatyva buvo pastatytas 1926 m.

Po pietų svečiai bei juos lydintys Šilutės r. vadovai rinkosi savivaldybės didžiojoje salėje. Pradžioje Šilutės meras Vytautas Laurinaitis pasveikino LMA prezidentą V. Razumą su šios institucijos 75-mečiu ir įteikė Šilutės krašto meninį simbolį – žuvelę. Vėliau meras supažindino svečius su regionine politika. V. Razumas kalbėjo apie mokslo finansavimą Lietuvoje, situaciją lygindamas su kitų pasaulio šalių duomenimis. Patraukliai ir aiškiai apie regionų padėtį bei plėtros galimybes kalbėjo SEB banko prezidento patarėjas dr. Gitanas Nausėda.

Vėliau vyko darbas dviejose sekcijose. Pirmoji, pavadinta „Mokslo tyrimų taikymas regionuose“, buvo skirta gamtamoksliniams dalykams. Aleksandro Stulginskio universiteto docentas dr. Antanas Dumbrasas kėlė Pamario krašto melioracijos problemas ir siūlė sprendimus. LMA tikrasis narys Artūras Kaklauskas analizavo sumanaus miesto ir

Šilutės krašto simbolis

elektroninės demokratijos galimybes, LMA tikrasis narys Sergejus Oleninas apibūdino biologines invazijas sausumoje ir vandenyje. Klaipėdos universiteto lektorė dr. Diana Vaičiūtė pristatė palydovinių nuotraukų naudojimo Kuršių marių aplinkotyroje ir gamtosaugoje galimybes.

Antroje sekcijoje analizuotos šių dienų švietimo ir kultūros problemos, istorinio paveldo būklė ir išsaugojimo uždaviniai. Naujovė – moksleivių tyrimo laboratorijas ir gamtos mokslų bei įvairių technologijų sintezę – savo pranešime „Mokslinių-educacinių laboratorijų kūrimas Lietuvoje ir Europoje“ atskleidė švietimo ir mokslo viceministrė dr. Svetlana Kazonienė. Lietuvos edukologijos universiteto (LEU) doc.dr. Gitana Vanagaitė savo pranešimu „Ar sugrįš leva Simonaitytė į mokyklas?“ siūlė neužmiršti ir žmogaus vidaus, nes su neblogai išsprusiais technologijų žinovais kartais nėra apie ką šnekėti. LEU doc. dr. Deimantas Karvelis pranešime „Atsigręžus 500 metų atgal. Reformacija Lietuvoje ar Lietuvos reformacija“ ją lygino su viena inovatyviausių Europos investicijų Lietuvoje. Archeologas LEU doc. dr. Valdemaras Šimėnas analizavo Šilutės regione vykdytus archeologinius kasinėjimus. Jis atskleidė, kad archeologiniai tyrimai seniai nutraukti, duomenys pasenę ir nežinia, kada vėl bus atnaujinti. LMA viceprezidentas Domas Kaunas pranešime „Vydūnas. Ką perduosime ateities kartoms?“ aptarė suplanuotus renginius bei numatomus atlikti darbus 2018 m. minint Vydūno 150-ąsias gimimo metines. Birželio 20 d. gautame Kultūros skyriaus vedėjos Vilmos Griškevičienės laiške rašoma: „Noriu nuoširdžiai padėkoti Prezidentui ir visai puikiai mokslininkų komandai už tokią turiningą Mokslų akademijos dieną. Šilutiškių atsiliepimai puikūs, žmonės gerte sugėrė žinias, naujoves, įspūdžius. Vis girdžiu, kad būtų gerai dar paklausti ir ką galėtume nuveikti. Šie ženklai rodo, kad dar ne kartą belsimės, norėdami Jūsų patarimo ir pagalbos“.

Parengta pagal Sauliaus Sodonio publikaciją „Šilainės krašte“ ir sekcijų darbo medžiagą

LMA prezidento ir prezidiumo veikla

LMA prezidento Valdemaro Razumo darbotvarkėje 2-ajame metų ketvirtyje gausu pasitarimų, posėdžių, susitikimų, renginių valdžios ir mokslo institucijose. Pateikiami svarbesni jų.

Gegužės 18 d. V. Razumas dalyvavo LRS Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdyje „Dėl Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 70 straipsnio pakeitimo ir papildymo 70¹ straipsniu įstatymo projekto“ ir „Dėl Nacionalinio lietuvių kalbos instituto įstatymo projekto“.

Gegužės 23–24 d. Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko delegacijos sudėtyje Prezidentas lankėsi Čekijos Respublikoje. Vizito metu Vyriausybės vadovas Algirdas Butkevičius Prahoje susitiko su Čekijos premjeru Bohuslavu Sobotka, kartu su delegacija pabuvojo Prahos Karolio universitete, dalyvavo forume „Lietuvos transporto sprendimai Čekijos verslo įmonėms“, LR Ambasadoje Čekijos Respublikoje susitiko su lietuvių bendruomene, dalyvavo konferencijoje „Lietuvos ir Čekijos tyrimų partnerystės perspektyvos“. Konferencijoje V. Razumas skaitė pranešimą „Moksliniai tyrimai Lietuvoje: kur dabar esame?“. Joje taip pat dalyvavo LMA tikrasis narys Algis Petras Piskarskas.

V. Razumas dalyvavo darbo grupės, parengusios paraišką dėl Lietuvos Respublikos asocijuotos narystės CERN, veikloje: gegužės 9 d. dalyvavo pasitarime pas Vyriausybės vicekanclerį dr. Rimantą Vaitkų, o gegužės 16 d. – dėl CERN grupės vizito į Lietuvą. Pastarajame, kuris įvyko LMA, taip pat dalyvavo LR Prezidentės patarėja dr. Saulė Mačiukaitė-Žvinienė, Vyriausybės vicekancleris dr. R. Vaitkus, Švietimo ir mokslo, Ūkio ministerijų, Mokslų akademijos, Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovai. Birželio 20–22 d., kaip darbo grupės vadovo pavaduotojas, LMA prezidentas lydėjo CERN atstovus pagal gausią jų vizito Lietuvoje programą.

LMA prezidentas taip pat dalyvavo Mokslo ir technologijų populiarinimo centro kūrimo koordinavimo, Mokslo ir inovacijų populiarinimo centro kūrimo ir kitų darbo grupių posėdžiuose.

Tolesnio bendradarbiavimo klausimų aptarimas su Lietuvos verslo konfederacijos (LVK) atstovais. Centre – LVK prezidentas Valdas Sutkus

V. Razumas tarė sveikinimo žodį konferencijoje „Nestabdoma ir nesustabdoma emigracija“ (04-13), renginyje „Lietuvos švietimo 2016“ (04-27), tarptautinėje chemikų draugijos konferencijoje „Chemija ir cheminė technologija 2016“ (04-28), dalyvavo Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus atidaryme Kaune.

Gegužės 3 d. LMA prezidentas ir prezidiumo nariai susitiko su Lietuvos verslo konfederacijos atstovais ir aptarė tolesnio bendradarbiavimo klausimus, gegužės 17 d. V. Razumas Lietuvos verslo konfederacijos apdovanojimų renginyje skaitė pranešimą „Lietuvos mokslas: kur dabar esame?“.

Birželio 26–30 d. Lietuvoje lankėsi Izraelio tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijos (ITHMA) prezidentė prof. Nili Kohen (Cohen) ir Tarptautinių ryšių skyriaus direktorius Robertas Lapido (Robert Lapidot). Vizito metu, kurį kuravo LMA prezidentas, vyko susitikimai su LR Vyriausybės, Švietimo ir mokslo ministerijos, mokslo ir studijų institucijų vadovais, LMA prezidiumu. Aplankytas Nacionalinis fizinių ir technologijos mokslų centras, UAB „Šviesos konversija“, kompanija „Biotechpharma“.

Birželio 29 d. V. Razumas Apaštalinio Nuncijaus arkivyskupo Pedro Lopez Quintana kvietimu dalyvavo priėmimo apaštalų šv. Petro ir Pauliaus iškilmės proga.

2-ajame metų ketvirtyje LMA prezidiumas posėdžiavo šešis kartus. Prezidiumo nariai svarstė ir tvirtino balandžio 26 d. ataskaitinio rinkiminio LMA narių visuotinio susirinkimo bei gegužės 31 d. LMA narių visuotinio susirinkimo ir Šiaulių dienos LMA darbotvarkes. Taip pat patvirtintas LMA tikrojo nario Felikso Ivanausko iniciatyva parengtas LMA ir asociacijos „Infobalt“ sutarties projektas, LR Prezidentų Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio, Kazio Griniaus, Jono Žemaičio ir Algirdo Brazausko vardinių stipendijų konkurso atrankos, LR ŠMM Mokslo premijų lietuvių kilmės užsieniečiams mokslininkams bei LR pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje, kandidatų mokslinės-meninės veiklos vertinimo ekspertų bei LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso paraiškų vertinimo komisijos.

LMA viceprezidentas Domas Kaunas informavo apie LMA 2015 m. veiklos ataskaitos rengimo eigą. Ataskaita buvo patvirtinta gegužės 26 d. LMA narių visuotiniame susirinkime ir pateikta LRS. LMA prezidiumo posėdyje buvo išklausa LMA nario Algimanto Grigelio ataskaita dėl Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros atstatymo projekto vertinimo ir nutarta pritarti LMA ekspertų darbo grupės siūlymams bei išvadoms. LMA ES SF Paramos projektų vadovė Greta Tumkevičienė informavo apie du naujai vykdomus LMA ES struktūrinės paramos projektus. LMA prezidiumas, išklauses V. Razumo informaciją apie LMA Užsienio kalbų centrą, priėmė nutarimą pradėti LMA Užsienio kalbų centro

Izraelio tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijos prezidentė Nili Kohen ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas. Kazimiero Valiaus nuotr.

likvidavimo procedūras. Buvo patvirtinti kandidatai LR Prezidentų vardinėms stipendijoms gauti ir LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso nugalėtojai. D. Kauno iniciatyva pasirengta LMA dienai Šilutės rajono savivaldybėje (birželio 17 d.). Taip pat buvo svarstomi UAB „Mokslas ir technika“ tolesnės veiklos klausimai.

Birželio 28 d. įvyko iškilmingas LMA prezidiumo posėdis – LMA prezidiumo narių ir darbuotojų susitikimas su ITHMA prezidente prof. Nili Kohen ir Robertu Lapido. Jame taip pat dalyvavo J. E. Izraelio valstybės Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvos Respublikoje Amiras Maimonas (Amir Maimon). Pasirašytas savitarpio supratimo memorandumas dėl LMA ir ITHMA bendradarbiavimo, taip įtvirtinant bei siekiant plėtoti esamus ir galimus mokslinius ryšius tarp abiejų šalių tyrėjų.

Parengė Lyda Milošienė, LMA vyriaus. referentė

Ataskaitinis LMA narių visuotinis susirinkimas

Balandžio 26 d. įvyko LMA narių visuotinis susirinkimas. Pradėdamas susirinkimą, LMA prezidentas Valdemaras Razumas pakvietė tylos minute pagerbti neseniai mirusių LMA narių Irenos Eitminavičiūtės, Vladislavo Domarko, Algirdo Sabaliausko,

užsienio narių Alfredo Ericho Seno ir Jurio Ekmanio atminimą.

Iškilminga susirinkimo dalis prasidėjo suaktyvininkų – LMA narių Juozo Vidmančio Vaitkaus, Vidmanto Bižoko, Algirdo Fedaravičiaus – sveikinimu.

Pagal tradiciją per ataskaitinę sesiją buvo įteikti diplomai 2015 m. LMA konkursų nugalėtojams bei pagyrimo raštai jauniems mokslininkams ir doktorantams bei studentams. Theodoro Grotthusso stipendijos diplomą įteiktas doktorantui Aurimui Bieliauskui. Laureatą taip pat sveikino Teodoro Grotuso fondo valdybos pirmininko pavaduotojas LMA tikrasis narys Rimantas Ramanauskas.

Per LMA sesiją iškilmingai Lietuvos mokslų akademijos ir asociacijos „Infobalt“ bendradarbiavimo sutartį pasirašė LMA prezidentas V. Razumas ir „Infobalt“ prezidentas Tomas Vitkus. Tardamas sveikinimo žodį asociacijos prezidentas pabrėžė, kad tai tęstinės veiklos rezultatas, nes jau nuo 2010 m. „Infobalt“ kartu su LMA vykdo bendrą projektą.

Vėliau LMA prezidentas pristatė 2015 m. veiklos ataskaitą. LMA nariai turėjo galimybę iš anksto susipažinti su ataskaita ir pateikti pastabų, todėl diskusijų nekilo ir ji buvo vieningai patvirtinta. Taip pat patvirtinti nutarimai dėl 2015 m. metinės pajamų ir išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos bei 2016 m. LMA pajamų ir išlaidų sąmatos.

Vadovaujantis darbotvarkė, LMA tikrasis narys Eugenijus Jovaiša pristatė LMA kreipimąsi dėl humanitarinių ir socialinių mokslų būklės, kuris buvo iš

Asociacijos „Infobalt“ prezidentas Tomas Vitkus (kairėje) ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas pasirašo bendradarbiavimo sutartį

anksto koreguotas atsižvelgiant į LMA narių siūlymus ir pastabas. LMA tikrasis narys Benediktas Juodka pasiūlė kreipimąsi adresuoti ne visoms valdžios institucijoms, o tik toms, kurios tiesiogiai susijusios su mokslo politika – LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetui bei Švietimo ir mokslo ministerijai. Kreipimasis buvo vieningai patvirtintas.

LMA tikrasis narys Kęstutis Sasnauskas pristatė LMA kreipimąsi dėl Sumaniųjų specializacijų prioritetų programos įgyvendinimo. LMA nariai konstatavo,

Valdemaras Razumas ir Tomas Vitkus su 2015 m. LMA premijų laureatais

kad kreipimasis yra parengtas laiku, jam pritarta ir pasiūlyta išsiųsti Finansų bei Švietimo ir mokslo ministerijoms.

Vienas svarbiausių susirinkimo darbotvarkės klausimų – naujų LMA narių rinkimai. Mokslų skyrių pirmininkai – E. Jovaiša, Feliksas Ivanauskas, Vytautas Basys, Zenonas Dabkevičius, Gediminas Žintelis – pristatė skyriuose išrinktus kandidatus į LMA tikruosius narius. E. Jovaiša taip pat pristatė skyriuje iškeltą kandidatą Latvijos mokslų akademijos prezidentą Ojarą Sparytį (Ojārs Spārītis) į LMA užsienio narius.

Remiantis slapto balsavimo rezultatais, Lietuvos mokslų akademijos tikraisiais nariais išrinkti: Romas

Lazutka (ekonomika), Rimvydas Petrauskas (istorija), Rūta Janonienė (menotyra) (Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius); Arūnas Ramanavičius (chemija), Raimondas Čiegis (matematika) (Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius); Sergejus Oleninas (biologija), Česlovas Venclovas (biologija), Daiva Rastenytė (medicina) (Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius); Vytautas Ruzgas (agronomija), Alfąs Pliūra (miškotyra), Arvydas Povilaitis (žemės ūkio inžinerija) (Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius); Liudas Mažeika (informatika) (Technikos mokslų skyrius). LMA užsienio nariu išrinktas Latvijos mokslų akademijos prezidentas O. Sparytis.

Lietuvos mokslų akademijos informacija

LMA narių visuotinis susirinkimas ir Šiaulių diena Mokslų akademijoje

Gegužės 31 d. įvyko LMA narių visuotinis susirinkimas ir Šiaulių diena Lietuvos mokslų akademijoje. Buvo įteikti LMA nario pažymėjimai ir ženklai naujesiems LMA tikriesiems nariams, išklausyta LMA užsienio nario Latvijos MA prezidento Ojaro Sparyčio (Ojārs Spārītis) inauguracinė paskaita ir įteiktas LMA nario ženklas ir diplomai. Apie LMA bendradarbiavimą su regionais kalbėjo LMA prezidentas Valdemaras Razumas. Šiaulių miesto meras Artūras Visockas ir mero pavaduotojas doc. Stasys Tumėnas apibūdino Šiaulių miestą – atvirą bendradarbiauti. „Šiaulių universitetas – regiono pažangos lyderis“ – tai Šiaulių universiteto rektoriaus prof. Donato Jurgaičio ir Strateginio ir kokybės valdymo tarnybos direktorės dr. Renatos Bilbokaitės pranešimo tema. Šiaulių universiteto prof. Arūnas Gumuliauskas apžvelgė Šiaulių miesto savivaldybės ir universiteto bendradarbiavimą. Doc. Darius Gerulaitis kalbėjo apie regiono socialinę gerovę ir įtraukios (inkliuzinės) aplinkos kūrimą. Doc. Gediminas Valiulis supažindino, kaip technologijos mokslai Šiaulių universitete tarnauja šalies ir regiono pažangai. Prof. Dianos Šaparnienės ir Tyrėjų kompetencijų tinklo koordinacinio komiteto pirmininkės dr. Vitos Juknevičienės pranešimo tema – „Geras valdymas vietos savivaldoje: nuo teorijos link praktikos“. Lietuvos verslo konfederacijos viceprezidentas, Lietuvos bankų asociacijos prezidentas dr.

Lietuvos MA prezidentas Valdemaras Razumas (kairėje) ir Latvijos MA prezidentas Ojars Sparytis

Stasys Kropas perskaitė pranešimą „Verslo, mokslo ir valdžios institucijų dialogas“. Taip pat buvo pasirašyta LMA ir Šiaulių miesto savivaldybės bendradarbiavimo sutartis. Šiaulių universiteto prof. Vaclovas Tričys pristatė LMA salėje veikusią parodą „Šiaurės Lietuvos asmenybės“.

Šiaulių dienos LMA iniciatorė prof. D. Šaparnienė sakė: „Šių metų pradžioje lankydamsi Lietuvos mokslų akademijoje sužinojau, kad ji bendradarbiauja su aštuoniomis Lietuvos savivaldybėmis, palaiko ryšius su miestų įmonėmis, organizacijomis, organizuoja bendrus projektus, konferencijas, renginius ir pan. Glaudesnis Šiaulių miesto savivaldybės,

įtraukiant Šiaulių universiteto mokslininkus, bendradarbiavimas su LMA, jungiančia žymiausias Lietuvos ir išėivijos mokslininkus, galėtų paspartinti miesto plėtrai svarbių projektų įgyvendinimą, padėtų siekti miesto socialinės, ekonominės ir kultūrinės pažangos. Džiaugiuosi, kad tiek LMA, tiek Šiaulių miesto savivaldybės vadovai teigiamai priėmė šią iniciatyvą. Tikiuosi, kad mokslinių tyrimų socialinis ir ekonominis poveikis šiame bendradarbiavimo kontekste bus naudingas šiauliečiams.“

Šiaulių miesto meras A. Visockas kalbėjo: „Džiaugiamės kiekviena proga Vilniuje kalbėti apie Šiaulius. Viena iš miesto stiprybių yra universitetas, todėl bendradarbiavimas, įtraukiant daugiau partnerių, yra skatinamas. Savivaldybė investuoja į Šiaulių universiteto mokslinius tyrimus, aktualius visai miesto bendruomenei. Pavyzdžiui, savivaldybė remia universiteto mokslininkų kuriamą Šiaulių istorinės ir kultūrinės atminties žemėlapi, skirtą Lietuvos valstybės šimtmečiui, kurį minėsime 2018 m. Šiauliai vieni pirmųjų ėmėsi iniciatyvos kurti STEAM¹ atviros prieigos centrą. Jame jaunimas galės kūrybiškai

¹ Šia santrumpa žymimos gamtos mokslų (angl. *Science*), technologijų (*Technology*), inžinerijos (*Engineering*), meno / dizaino (*Art*) ir matematikos (*Mathematics*) sritys.

Pasirašius bendradarbiavimo sutartį. Šiaulių m. meras Artūras Visockas (kairėje) ir LMA prezidentas Valdemaras Razumas

gilintis į inžinerijos, biologijos, robotikos sritis. Šiaulių universiteto, Šiaulių miesto savivaldybės ir Lietuvos mokslų akademijos bendradarbiavimas atveria naujų perspektyvų.“

Dr. Rolandas Maskoliūnas, LMA Organizacinio skyriaus vyriaus. specialistas ryšiams su visuomene

renginiai – konferencijos – akademiniai skaitymai

Dirvotyra: naujos formos ir turinio paieškos

Balandžio 8 d. Aleksandro Stulginskio universitete (ASU) surengta tradicinė Lietuvos dirvožeminių draugijos prie LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus mokslinė konferencija „Dirvožemis ir aplinka – 2016“. Ji buvo susieta su žymaus augalų tręšimo tyrėjo, išugdžiusio 35 mokslų daktarus, prof. habil. dr. Broniaus Baginsko vardinės auditorijos atidarymu ir organizacijos visuotiniu ataskaitiniu rinkiminiu susirinkimu. Renginyje dalyvavo apie 90 draugijos narių ir palaikančiųjų iš ASU, Klaipėdos universiteto (KU), Vilniaus universiteto (VU), Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro

(LAMMC) padalinių, Valstybės žemės fondo (VŽF), Lietuvos geologijos ir geografijos instituto (LGGI), Lietuvos geologijos ir Valstybinės miškų tarnybų (LGT ir VMT), gausus būrys ASU studentų.

Skaitytus 13 pranešimų galima suskirstyti į dvi grupes: aktualūs taikomieji dirvožemio mokslo klausimai ir pažintis su tarptautinės dirvožemių sistematikos bei nomenklatūros naujovėmis.

Iš pirmos grupės pranešimų nemenko dėmesio susilaukė prof. Gedimino Staugaičio ir dr. Romo Mažeikos (LAMMC Agrocheminių tyrimų laboratorija) mintys apie dirvožemio cheminių savybių analizės metodus

ir gautų rodiklių palyginamąjį vertinimą. Jiems pritarė dr. Virgilija Gregorauskienė (LGT), pristačiusi įvairiuose moksliniuose projektuose nustatytų dirvožemio parametrų sugretinimą. Trys grupės mokslininkų iš LAMMC Žemdirbystės instituto ir Joniškėlio bandymų stoties, ASU ir Vilniaus universiteto nagrinėjo organinės medžiagos skaidymosi ir kitų dirvodaros reiškinių transformacijos ypatumus Vidurio Lietuvos dirvožemiuose taikant skirtingas agroekosistemas. Su nūdieniu jų supratimu, poveikiu dirvožemio rizosferos mikroorganizmams ir augalų augimui supažindino tarptautinio mokslo projekto tyrėjos iš ASU docentės dr. Jūratė Aleinikovienė ir dr. Nijolė Maršalkienė, dokt. Vita Smalstienė kartu su partneriu iš Vokietijos

Hohenheimo universiteto (Štutgartas) prof. Evaldu Ziverdingu (Ewald Sieverding). LAMMC Miškų instituto, VMT ir ASU mokslininkai pristatė organinės anglies kaupimosi ir CO₂ emisijos tyrimus miško dirvožemiuose.

Antros grupės tyrėjų – prof. Marijos Eidukevičienės iš KU, doc. Jono Volungevičiaus iš VU, dr. Aldonos Damušytės iš LGT, dr. Romutės Mikučionienės iš ASU ir Liucijos Lukšienės iš VŽF – pranešimais buvo pristatyta Centrinės Europos šalių dirvožemio išteklių testavimo pagal tarptautinę WRB klasifikaciją geroji patirtis, dirvožemių sistematikos vienetų atitikmenų Lietuvos ir tarptautinėse klasifikacijose praktinių sprendimų paieška.

LMA tikrasis narys Algirdas Juozas Motuzas

Naujos ūkininkų bendradarbiavimo galimybės

Balandžio 8 d. LMA įvyko Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto (LAEI) kartu su LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus (ŽŪMMS) Agrarinės ekonomikos ir kaimo sociologijos sekcija ir LMA skyriumi „Mokslininkų rūmai“ organizuota mokslinė-praktinė konferencija „Naujos ūkininkų bendradarbiavimo galimybės“. Konferencijos tikslas – skleisti mokslinio tyrimo rezultatus ir gerosios praktikos pavyzdžius apie ūkininkų bendradarbiavimo galimybes.

Konferencijos dalyvius sveikino LMA ŽŪMMS pirmininkas Zenonas Dabkevičius, Žemės ūkio ministerijos (ŽŪM) Kaimo plėtros departamento direktorė Vilma Daugalienė.

Konferencijoje LAEI direktorė dr. Rasa Melnikienė pristatė mažųjų ūkių vaidmens evoliuciją prisidedant prie Bendrosios žemės ūkio politikos tikslų įgyvendinimo, mažiesiems ir vidutiniams ūkiams teikiamos paramos naudą, tradicinės ir trumpos vertės kūrimo grandinės organizavimo procesą bei bendradarbiavimo būdus jas kuriant. Aleksandro Stulginskio universiteto dokt. Lina Lauraitienė apžvelgė trumpų maisto tiekimo grandinių klasifikavimą, jose kuriamus ryšius. Daug diskusijų sukėlė ŽŪM Kaimo plėtros departamento Tautinio paveldo ir mokymo skyriaus vedėjos Reginos Voverytės-Šimkienės pranešimas

Mažosios bendrijos „Rinkodara“ direktorius Žilvinas Freigofas dalijasi rinkodaros patarimais

apie Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos paramą trumpoms tiekimo grandinėms, smulkiesiems ūkiams ir jų bendradarbiavimui. Mažosios bendrijos „Rinkodara“ direktorius Žilvinas Freigofas pateikė praktinių rinkodaros patarimų organizuojant trumpas tiekimo grandines.

Ūkininkų ir vartotojų gerosios praktikos pavyzdžiais dalijosi ūkininkės Genutė Sakalauskienė ir Vaiva Buliauskienė, Alytaus r. savivaldybės mero patarėjas Ramūnas Bielevičius, asociacijos „Vivasol“ valdybos pirmininkas Kęstutis Navickas, VšĮ ekologiškų sprendimų centro „Bobos daržas“ vadovė Vaida Olšauskytė-Skorupskienė, LAEI tyrėja Aldona Stalgienė.

Konferencijos dalyviai pritarė, kad ūkininkų, ypač smulkiųjų, bendradarbiavimas, jų dalyvavimo trumpose vietinio maisto tiekimo grandinėse skatinimas turėtų tapti viena svarbiausių šiandienos žemės ūkio ir kaimo politikos krypčių.

Erika Ribašauskienė, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto Kaimo plėtros skyriaus tyrėja

Atsigręžti į Rytus

Balandžio 12 d. LMA buvo surengta apskritojo stalo diskusija „Ex oriente lux. Kuo svarbus Rytų tautų kultūrų pažinimas Lietuvai?“ pasitinkant dvi LMA tikrojo nario Antano Andrijausko monografijas: „Amžinybės ilgesys: Tradicinė indų kultūra, estetika ir menas“ (Vilnius, 2015) ir „Vaizduotės erdvės: Tradicinė kinų estetika ir menas“ (Vilnius, 2015). Profesorius savo amžininkus ir jaunosios kartos kolegas skatina diskusijai, kaip savitų Rytų tautų kultūros tradicijų pažinimas veikia žmonių humanitarinę kultūrą, padeda geriau pažinti kitos kultūros veidrodyje vertingiausias savosios tautinės kultūros puses ir įveikti susvetimėjimą, tampa dabartiniame prieštaravimų draskomame pasaulyje bendražmogiško dialogo pagrindu.

Prof. A. Andrijausko teigimu, po kelių šimtmečių vėl tapusi pirmąja pasaulyje ekonomine galia, Kinija sugrįžta į jai tūkstantmečiais įprastą lyderio pozicijas. Greta jos aktyviai reiškiasi Japonija, Indija, Korėja ir kitos Rytų šalys. Visa žmonijos civilizacijos istorija liudija, kad iš ten, iš kur liejasi pagrindiniai prekių srautai, netrukus sklaidžiasi ir galingiausios kultūrinės įtakos.

Įmesta į nuožmies konkurencijos verpetą Lietuva, jos žmonės turi ruoštis šioms radikalioms

civilizacinėms slinktimis, kuriose pirmais smuikais gros Rytų civilizacijos. Šie požymiai kasmet tampa vis akivaizdesni. Kita vertus, minėti pokyčiai siejasi ir su kitu civilizaciniu lūžiu: teksto kultūros recesija, degradacija ir galinga vaizdo kultūros ekspansija, kuri taip pat aktualina vizualiais hieroglifinio tikrovės suvokimo principais paremtų Rytų Azijos kultūrų pažinimo svarbą. Taip unikalios Rytų civilizacijų kultūros tradicijos vis dažniau patenka į dabartinio teorinio diskurso centrą ir skatina įvairių kraštų mokslininkus įdėmiau pažvelgti į Rytų tautų kultūros tradicijas.

Šios ir daugelis kitų aktualių Lietuvai Rytų kultūrų pažinimo problemų buvo aptartos apskritojo stalo diskusijoje, kurią organizavo LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius, jai vadovavo dr. Naglis Kardelis. Diskutavo LMA nariai A. Andrijauskas, Algirdas Gaižutis ir Romualdas Grigas, taip pat prof. Bronislovas Genzelis, prof. Bronislavas Kuzmickas, dr. Valdas Jaskūnas, dr. Naglis Kardelis, dr. Loreta Poškaitė, dr. Odeta Žukauskienė ir kiti.

LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus informacija

Emigracija – opi problema

Balandžio 13 d., tęsiant 2016 m. kovo 9 d. LR Seimo Migracijos komisijos, LMA ir nevyriausybių organizacijų organizuotos konferencijos „Kaip mums išlikti? Ar įmanomas nacionalinis susitarimas, kad Lietuva neišsivaikščiotu?“ diskusijas, LMA įvyko konferencija „Nestabdoma ir nesustabdoma emigracija“. Ją organizavo LMA ir LR Seimo Migracijos komisija. Konferencijai vadovavo Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus pirmininkas Eugenijus Jovaiša.

Konferencijos dalyvius pasveikino LMA prezidentas Valdemaras Razumas ir LR Seimo Migracijos komisijos pirmininkas Valdas Vasiliauskas. Buvo išklausti pranešimai: Vilniaus universiteto

prof. Romo Lazutkos „Nestabdoma emigracija“, LR Seimo Migracijos komisijos nario prof. Kęstučio Masiulio „Kaip susigrąžinti migrantus“ ir LMA tikrojo nario Arvydo Virgilijaus Matulionio „Nesustabdoma emigracija“. Konferencija priėmė rezoliuciją, kurią pasirašė LMA prezidentas V. Razumas, LR Seimo Migracijos komisijos pirmininkas V. Vasiliauskas, Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas Valdas Sutkus, Akademinių asociacijų „Consilia academica“ tarybos pirmininkas LMA narys Leonardas Kairiūkštis, Visuomeninių organizacijų Nepartinio demokratinio judėjimo ir Lietuvos kultūros kongreso tarybos pirmininkas dr. Krescencijus Stoškus.

Konferencijos „Nestabdoma ir nesustabdoma emigracija“ rezoliucija

Dėl būtinybės turėti valstybinę emigracijos mažinimo programą

2016 m. balandžio 13 d. | Vilnius

Iš kairės: LR Seimo nariai Mykolas Zaščiurinskas ir Valdas Vasiliauskas, prof. Romas Lazutka ir HSMS pirmininkas Eugenijus Jovaiša

Konferencijos dalyviai [...]

konstatuoja, kad:

1) emigracija, kaip valstybinė problema, iki šiol nepripažinta politiniu lygmeniu;

2) valstybė, išgyvenanti didelę demografinę krizę, iki šiol neturi aiškios ir veiksmingos emigracijos mažinimo programos;

3) valstybė šios grėsmės akivaizdoje neturi emigracijos ir imigracijos procesus valdančios specialios valstybės institucijos;

4) valstybė, nors ne kartą buvo raginta ir įpareigota, neparengė emigraciją ribojančios socialinės ir ekonominės programos;

siūlo:

1) Lietuvos Respublikos Prezidentui, Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei emigraciją ir demografinę krizę nedelsiant pripažinti prioritetine ir visuotine valstybės problema;

2) Lietuvos Respublikos Seimui pritarus, įsteigti specialią emigracijos ir imigracijos procesus balansuojančią valstybės instituciją;

3) įpareigoti Lietuvos Respublikos Vyriausybę nedelsiant sukurti Lietuvos piliečių reemigracijos skatinimo, emigracijos mažinimo, demografinės būklės stabilizavimo ir gyvenimo

mo kokybės gerinimo valstybės programą, kurioje būtų numatytos konkrečios šios programos įgyvendinimo priemonės, terminalai ir finansavimo šaltiniai;

4) siekti, kad pasikeitus politinėms jėgoms būtų užtikrintas šios rezoliucijos trečiame punkte numatytų programos priemonių perimamumo principas, t. y. užtikrinti, kad programa bus vykdoma toliau;

5) skatinti balsavimo teisę turinčius Lietuvos piliečius siekti, kad jų renkami Seimo nariai konkrečiais darbais prisidėtų prie emigracijos stabdymo ir reemigracijos skatinimo, bent du kartus per metus viešai atsiskaitytų rinkėjams, kokiais asmeniškai atliktais darbais prisidėjo prie veiksmingo šių procesų įgyvendinimo;

pabrėžia, kad:

šiai rezoliucijai pritariantys socialiniai partneriai pasižada ją gerbti ir nesiimti veiksmų, galinčių pa-skatinti migracijos procesus.

Žinija kaip vertybė ir vertybės žinijoje

Mintis surengti nacionalinę mokslinę konferenciją, skirtą „Žinijos“ vardo Lietuvoje 90-ties metų jubiliejui, kilo ne tik LMA pastangomis 1948 metais įkurtoje Lietuvos „Žinijos“ draugijoje, bet ir Mykolo Romerio universiteto Vertybių tyrimo laboratorijoje. Iniciatyvą palaikė Lietuvos edukologijos universiteto

rektorius, LMA tikrasis narys Algirdas Gaižutis (jis ir Lietuvos „Žinijos“ draugijos prezidentas), LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus vadovybė.

Konferencija balandžio 20–21 d. įvyko LMA ma-žojoje konferencijų ir „Žinijos“ draugijos Baltojoje salėse. Pranešimus vienijo mintis, kad dabartinėje

tradicinių moralinių ir tautinių vertybių devalvacijos aplinkoje būtina stiprinti visuomenės pasitikėjimą savo intelektualinėmis ir dvasinėmis galiomis atsigręžiant į turtingą lietuvių tautos kultūrinį palikimą skatinti inovatyvius požiūrius į sparčiai kintančią socialinę tikrovę. Pastarosios mintys ypač ryškiai nuskambėjo LMA narių A. Gaižučio, Jono Grigo, Romualdo Grigo pranešimuose. Nemaža dėmesio buvo skirta ir 1925 m. Lietuvos ateitininkų federacijos įkurtos Mokslo kooperatinės bendrovės „Žinija“ bei 1948 m. LMA įkurtos Lietuvos „Žinijos“ draugijos gan skirtingoms vertybinėms orientacijoms ir jų raidai. Atkreiptas dėmesys, kad kultūroje, moksle ir jo sklaidoje pradėjo vyrauti instrumentinės bei sisteminės vertybės. Dėl to iš visuomenės sąmonės išstumiamos esminės bendražmogiškos vertybės.

„Žinijos“ kaip mokslo žinių ir kultūros bei meno sklaidos organizacijos ištakas, prieškarinę ir pokarinę jos istoriją, dabarties problemas nagrinėjo prof. Libertas Klimka, prof. Juozas Mureika, prof. Sigutė Radzevičienė, dr. Andrius Konickis, dr. Jonas Rudokas, „Gaublio“ klubo prezidentas Leopoldas Tarakevičius. „Šiandienos „Žinijos“ draugija, kaip ir kitos visuomeninės kultūrinės pakraipos organizacijos, neturėdamos rimtesnės valstybinės paramos, gyvuoja nelengvai. Tačiau mokslo žiniasklaidos poreikis didėja. Juk XXI amžiaus visuomenę vienys informacija, teikiama sparčiai tobulėjančiomis technologijomis. Visuomenę būtina tam rengti – tai pilietinė mokslo žmonių pareiga“, – pažymėjo prof. L. Klimka.

Lietuvos edukologijos universiteto

prof. Saulius Kanišauskas

Lietuvos alergologijos jubiliejus

Balandžio 21 d. įvyko LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus Alergologijos komisijos konferencija „Lietuvos alergologijai – 90: nuo istorijos iki ateities“. Konferenciją pasveikinęs LMA tikrasis narys Vytautas Antanas Tamošiūnas pažymėjo, kad alergologijos istorija glaudžiai siejasi su Lietuvos imunologijos istorija, nes alergologija – imunologijos mokslo šaka. Apie alergologijos pradžią Lietuvoje pranešimą perskaitė prof. Regina Ėmužytė iš Vilniaus universiteto. „Lietuvos alergologijos dabartis

ir ateitis“ – tokiu pranešimu į klausytojus prabilo LMA tikroji narė Rūta Dubakienė, apžvelgusi atliktus darbus, kalbėjusi apie ateities planus. Su naujausiais imunologijos mokslo pasiekimais supažindino prof. Aurelija Žvirblienė iš VU Biotechnologijos instituto, savo pranešimu parodydama imunologijos ir alergologijos sąsajas.

LMA tikroji narė Rūta Dubakienė,

LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus

Alergologijos komisijos pirmininkė

Tarpkryptinių studijų problemos Lietuvoje

Gegužės 11 d. įvyko LMA Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus (MFChMS) surengtas seminaras, kuriame buvo diskutuojama apie tai, kaip reikėtų organizuoti tarpkryptines doktorantūros, magistratūros ir bakalauro studijas. Įvadinius pranešimus perskaitė Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) Studijų, mokslo ir technologijų departamento patarėja Daina Lukošūnienė bei Vilniaus universiteto senato Studijų komiteto pirmininkas prof. Gintautas Tamulaitis. Diana Lukošūnienė pristatė ŠMM vykdomus darbus bei planuojamą naują studijų klasifikatorių, kuriame numatoma išplėsti sričių sąrašą, specialybių pavadinimus padaryti bendresnius

integruojant tarpdalykines kompetencijas. Taip pat numatoma sutrumpinti bakalauro studijų laiką iki trijų metų. Prof. G. Tamulaitis pažymėjo, kad tarpdalykinė doktorantūra vykdoma ir dabar. Tarpkryptiniai tyrimai galimi tada, kai yra mokslinių požiūriu stiprios kryptys, tarp kurių gali atsirasti tarpkryptiniai tyrimai ir moksliniai vadovai, galintys tuos tyrimus vykdyti. Visi diskusijose dalyvavę akcentavo, kad tarpdalykiškumas yra būtinas valstybės pažangos veiksnys. Joks proveržis kuriant naujas technologijas neįmanomas be tarpdalykinių tyrimų. Verslo atstovai pabrėžė, kad plačios kompetencijos specialistai reikalingi horizontaliuose veiklos srityse, kuriose kūrybinis elementas

yra būtinas. O vertikaliose veiklos srityse, pavyzdžiui, medicinoje, reikia gana siauros specialybės, tačiau kuo aukštesnės kvalifikacijos specialistų. Nemažai kritikos susilaukė svarstomas naujas studijų klasifikatorius. Buvo pareikšta mintis, kad kuo griežtesnis ir smulkmeniškesnis bus studijų reglamentavimas, tuo jis labiau trukdys tarpdalykiškoms kompetencijoms atsirasti. Pažymėta, kad šiuolaikinė mokslininkų veikla kartais sunkiai pasiduoda klasifikacijai. Pavyzdžiui, „Azijos studijos“ apima bent kelias mokslinės veiklos sritis ir greičiau tai yra veiklos laukas, nei viena disciplina. Doktorantūra yra ir studijos, ir mokslinė veikla, ir technologijų kūrimas. Doktorantūra yra universitetams būdinga veikla, generuojanti naujas kompetencijas, žinias ir technologijas. Diskusijose dalyvavę mokslininkai akcentavo didelę tarpkryptinio ir tarpdalykinio mokslo ir studijų įvairovę ir pabrėžė

ŠMM Studijų, mokslo ir technologijų departamento patarėja Daina Lukošienė ir MFChMS pirmininkas Feliksas Ivanauskas

būtinybę mažinti biurokratinį mokslo ir studijų reglamentavimą taip skatinant tarpdalykiškumą bei tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

LMA tikrasis narys Valdas Laurinavičius

Akademikai tarp žiedų

Iš kairės: dr. Česlovas Bobinas ir LMA nariai Zenonas Dabkevičius, Algirdas Sliesaravičius, Pavelas Duchovskis

LMA ŽŪMMS pirmininkas Zenonas Dabkevičius

Gegužės 12 d. Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC) Sodininkystės ir daržininkystės institute įvyko seminaras „Augalų biotechnologijos ir augalininkystė“ bei sodo žydėjimo šventė. Renginį organizavo LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius (ŽŪMMS) bei LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institutas. Toks seminaras – vienas iš būdų pristatyti mokslo rezultatus bei jų taikymą praktikoje akademinei ir plačiajai visuomenei.

Seminarą atidarė LAMMC direktorius LMA tikrasis narys Zenonas Dabkevičius bei LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės instituto direktorius dr. Audrius Sasnauskas. Pranešimus skaitė LAMMC mokslininkai dr. Vytautas Ruzgas, dr. Gintaras Brazauskas, doc. Sigutė Kuusienė, dr. Rytis Rugienius, Vilniaus universitetas Jungtinio gyvybės mokslų centro profesorė Izolda Pašakinskienė bei LMA tikrasis narys Vidmantas Stanys. Pasibaigus seminarui ir diskusijoms,

renginio dalyviai lankėsi LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės instituto žydinčiuose soduose, kur Sodininkystės technologijų skyriaus vedėjas dr. Darius Kviklys papasakojo apie sodininkystės mokslo pasiekimus ir raidos tendencijas. Ši jau tradicija tapusi sodų žydėjimo šventė kasmet pritraukia studentų, mokslininkų bei specialistų dėmesį.

Reda Daukšienė, LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus mokslinė sekretorė

Miškininkystės mokslas ir praktinė miškininkystė

Gegužės 13 d. įvyko LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus (ŽŪMMS) Miškininkystės mokslų sekcijos organizuota diskusija „Miškininkystės mokslo sąsajos su praktine miškininkyste“. Diskusijos tikslas – aptarti miškotyros mokslinių tyrimų prioritetus ir jų taikymą praktinėje miškininkystėje, miškininkystės mokslo naujovių diegimą miškų ūkyje.

Šiuo metu miškotyros tyrimus vykdančių institucijų finansavimas labai priklauso nuo tarptautiniuose mokslo leidiniuose, turinčiuose citavimo indeksą, publikuotų straipsnių skaičiaus. Miškotyros krypties mokslininkai skelbia nemažai vertingų ir praktinių požiūrių svarbių tyrimų rezultatų, kurie dėl mokslo leidinių keliamų reikalavimų įprastai yra fundamentaliniai ir publikuojami anglų kalba. Vis labiau stiprėja miškininkystės mokslo atotrūkis nuo praktinio miškininkavimo.

Diskusiją vedė ŽŪMMS pirmininkas, LMA tikrasis narys Zenonas Dabkevičius. Pranešimus skaitė LMA tikrieji nariai Darius Danusevičius, Alfars Pliūra, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Miškų instituto direktorius dr. Marius Aleinikovas, Aleksandro Stulginskio universiteto Miškų ir ekologijos fakulteto dekanas prof. Edmundas Bartkevičius. Kalbėjo Aplinkos ministerijos (AM) Miškų departamento direktorius dr. Valdas Vaičiūnas, Generalinės miškų urėdijos prie AM Generalinis urėdas Rimantas Prūsaitis, Miškų tarnybos direktorius dr. Paulius Zolubas, miškų urėdijų atstovai. Diskusijose aptartos priemonės, kaip efektyviau diegti mokslinių tyrimų rezultatus praktinėje miškininkystėje.

LMA tikrasis narys Darius Danusevičius, LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus Miškininkystės mokslų sekcijos pirmininkas

Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo perspektyvos

Gegužės 18 d. įvyko LMA prezidiumo sudarytos ekspertų darbo grupės posėdis dėl Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros atstatymo būtinumo, jo svarbos ir veiklos galimybių. Darbo grupės ekspertai LMA nariai Vytautas Basys, Gintaris Kaklauskas, Algimantas Grigelis ir Jurgis Kazimieras Staniškis, dr. Leonora Živilė Gelumauskaitė (Gamtos tyrimų centro Geologijos ir geografijos institutas)

pateikė parengto projekto vertinimus ir įžvalgas dėl poveikio aplinkai, jūrinės laivybos, molų ir uosto konstrukcijų, aplinkosaugos, kranto geodinamikos, bendrųjų projekto vystymo sprendinių.

Posėdyje aptartos Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo projekto vykdymo problemos ir aktualūs poreikiai, apie kuriuos kalbėjo Priekrantės verslinės ir rekreacinės žuvininkystės asociacijos

pirmininkas Mindaugas Rimeikis. Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros statybos ir akvatorijos gilinimo projektą, į kurį žiūrima kaip į Šventosios gyvenvietės kompleksinio atgaivinimo planą, pristatė UAB „Sweco Lietuva“ viceprezidentas Irmantas Gudonavičius. Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo projekto poveikio aplinkai (PAV) vertinimo išvadas nagrinėjo Lietuvos energetikos instituto vyriaus. m. d. habil. dr. Brunonas Gailiusis. Apie Šventosios valstybinio jūrų uosto atstatymo svarbą Vakarų Lietuvos regionui kalbėjo LR Seimo narys Pranas Žeimys, Palangos miesto tarybos narys Vaidotas Bacevičius, Žuvininkystės tarnybos prie ŽŪM direktoriaus pavaduotojas Vaclovas Petkus, dr. Petras Vaičiūnas (Klaipėda).

Buvo pažymėta, kad projektas „Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros statyba ir akvatorijos gilinimas“ parengtas UAB „Sweco Lietuva“ VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto (KVJU) direkcijos užsakymu. Uosto atstatymo pagrindus nusako Šventosios valstybinio jūrų uosto įstatymas (Žin., 2006, Nr. 132-4987), kuriuo nustatoma uosto veikla ir valdymas, ir LR Vyriausybės 2009-09-30 nutarimas Nr. 1197 (Žin., 2006, Nr. 118-5074), kuriuo nustatomas uostui priskiriamas žemės sklypo plotas bei išorinės akvatorijos plotas

ir ribos. Statybos leidimai išduoti 2015 m., objektas priskiriamas ypatingų statinių kategorijai, jo paskirtis – susisiekimo komunikacijos. Tačiau kelia susirūpinimą tai, kad iki šiol Šventosios uosto atstatymo projektas neturi finansavimo šaltinių, nes uostas nėra priskiriamas susisiekimo strateginiams objektams, todėl finansavimo šaltiniai iš Europos Sąjungos fondų per Susisiekimo ministeriją neprieinami.

Kita vertus, pabrėžtina didelė Šventosios uosto atstatymo svarba ekonominiu ir socialiniu-visuomeniniu požiūriu, Lietuvos – jūrinės valstybės įvaidžiui, Vakarų Lietuvos regiono ekonominei plėtrai. Todėl siūlytina LMA išvadas dėl projekto pateikti LR Vyriausybės Strateginiam komitetui.

Po diskusijų priimtas nutarimas, kuriuo LMA ekspertai palaiko Šventosios valstybinio jūrų uosto plėtros tarybos 2016-02-19 posėdžio nutarimą dėl uosto atstatymo sprendimų (2016-03-08 protokolais Nr. 8-32 ir KVJU direkcijos 2016-05-03 raštas Nr. 1152-1735) ir siūlo:

1. Pripažinti tinkamą Šventosios valstybinio jūrų uosto infrastruktūros atstatymo techninio projekto parengimo lygį.
2. Suteikti atstatomam Šventosios valstybiniam jūrų uostui valstybinės reikšmės objekto statusą.

3. Įkurti Šventosios valstybinio jūrų uosto direkciją, pavaldžią Susisiekimo ministerijai.

4. Pritarti siūlymui konsoliduoti suinteresuotų institucijų lėšas pagal jų kuruojamas sritis tam, kad 2017 m. būtų galima pradėti uosto infrastruktūros atstatymo darbus.

5. Siūlyti LMA darbo grupei pristatyti Šventosios valstybinio jūrų uosto projekto vertinimo rezultatus

Šventosios bendruomenei, Palangos miesto tarybai, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijai.

LMA prezidiumas pritarė darbo grupės siūlymams ir išvadoms, kurios išsiųstos KVJU direkcijai, LR Vyriausybės Strateginio planavimo komitetui, LR Susisiekimo ministerijai, LR Žemės ūkio ministerijai.

**LMA narys Algimantas Grigelis,
Ekspertų darbo grupės vadovas**

Žuvininkystės plėtra ir produktų perdirbimas

Gegužės 19 d. kaimo turizmo sodyboje „Karpynė“ ir UAB „Norvelita“ (Gabšių k., Raseinių r.) įvyko išvažiuojamasis LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus (ŽŪMMS) narių visuotinis susirinkimas „Žuvininkystės plėtra ir produktų perdirbimas“. Susirinkimo tikslas – susipažinti su akvakultūros situacija, žuvų ir žuvininkystės produktų laboratorine kontrole Lietuvoje bei su Lietuvos ir Norvegijos žuvų perdirbimo UAB „Norvelita“ veikla.

Susirinkime kalbėjo LMA prezidentas Valdemaras Razumas, ŽŪMMS pirmininkas Zenonas Dabkevičius, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) rektorius LMA tikrasis narys Remigijus Žaliūnas. Pranešimus skaitė LSMU Veterinarijos akademijos kancleris LMA tikrasis narys Henrikas Žilinskas, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas dr. Vidmantas Paulauskas.

Diskusijose apie žuvininkystės plėtros galimybes ir žuvininkystės produktų kokybę ir saugą Lietuvoje kalbėjo Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius dr. Jonas Milius, UAB „Norvelita“ generalinis direktorius Jordanas Kenstavičius ir kiti.

**Reda Daukšienė,
LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus
mokslinė sekretorė**

Ar reikia naujų vaistų Lietuvoje?

Gegužės 27 d. LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius kartu su Amerikos prekybos rūmų Lietuvoje Sveikatos komitetu (LAWG) organizavo jau antrąją konferenciją-seminarą, kur aptarė inovacijas farmacijoje: naujoves vaistų klinikiniuose tyrimuose, naujų vaistų atsiradimą Lietuvos rinkoje, jų kompensavimą ir kitas aktualias problemas. Atsiranda vis naujų vaistų, kuriais sėkmingai gydomos sunkios ligos, tačiau tai kainuoja itin brangiai.

Apie prioritetus vaistų politikoje pranešimą skaitė Sveikatos apsaugos viceministras Valentinas Gavrilovas. Jis pristatė svarbius pokyčius, kurie įvyko ir vyksta LR Sveikatos apsaugos ministerijos Vaistų kompensavimo komisijos veikloje užtikrinant jos kompetenciją bei skaidrumą, kalbėjo apie vaistų įtraukimo į kompensuojamųjų sąrašą tvarkos pataisymus, priemonių vaistinėse tvarkos pokyčius, kurie leis sutaupyti apie 11 mln. eurų per metus, galimybes

Doc. Jolanta Gulbinovič ir BMGMS pirmininkas Vytautas Basys

šias lėšas skirti naujiems vaistams kompensuoti. Šiemet Lietuvoje naujiems vaistams kompensuoti numatyta apie 255 mln. eurų. Labai svarbu kuo

efektyviau išnaudoti tas biudžeto lėšas. Apie tokias galimybes, lygindamas su kitomis ES šalimis, kalbėjo UAB „Abbvie“ korporatyvinių reikalų vadovas Liudas Krišukėnas. Viena seminaro organizatorių LAWG vadovė Rūta Pumputienė mano, kad gerinant vaistų prieinamumo pacientams schemas, galima daugiau lėšų skirti inovatyviems vaistams kompensuoti. Svarbu, kad būtų politinė valia ir noras kuo veiksmingiau jas naudoti.

Apie vaistų klinikinių tyrimų naujoves, vaistų kelių iki paciento ES ir visame pasaulyje pranešimą skaitė Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos Vaistų saugumo ir informacijos skyriaus atstovė doc. Jolanta Gulbinovič. Ji pavyzdžiais iliustravo, kad greitesnis kelias iš laboratorijos į gyvenimą negali sumažinti vaistų vartojimo saugumo reikalavimų.

LMA tikrasis narys Vytautas Basys, LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas

Vaikų sveikatos priežiūros naujovės

Birželio 2 d. LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius kartu su LR Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) Mokslų akademijoje organizavo konferenciją, skirtą Tarptautinei vaikų gynimo dienai. Renginio tikslas – priminti visuomenei būtinybę saugoti ir gerbti vaiko teisę į sveikatos priežiūrą bei pristatyti įrodymais pagrįstos medicinos praktikos pasiekimus. Tai jau antroji tokia konferencija. Ji buvo skirta politikams, vaiko teisių apsaugos ir sveikatos priežiūros specialistams, šioje srityje dirbančių nevyriausybinų organizacijų atstovams ir visiems, besidomintiems vaikų sveikata. Į konferenciją susirinko dalyviai iš Vilniaus, Kauno, Visagino, Ignalinos, Marijampolės, Tauragės, Pakruojo, Alytaus ir kitų vietovių.

Renginį pradėjęs Sveikatos apsaugos ministras Juras Požela džiaugėsi, kad tokios konferencijos rengiamos Mokslų akademijoje, nes tai rodo, jog mokslas užima reikalingą poziciją kalbant apie naujų darbo metodų paiešką, mūsų vaikų sveikatos būklę. Jis atkreipė dėmesį į vaikų ligų prevenciją, imunoprofilaktikos plėtrą ir naujų vakcinų įtraukimą į privalomų skiepų sąrašą, minėjo vaikų psichikos sveikatos, smurto ir kitas problemas, pasidalijo planais statyti pažangų vaiko raidos centrą.

Sveikatos apsaugos ministras Juras Požela

SAM viceministrė Jūratė Sabalienė papasakojo, kaip keitėsi vaikų sergamumas, motinos ir vaiko sveikatos priežiūra, profilaktinis vaikų sveikatos tikrinimas. Lietuvos pediatrijos draugijos pirmininkas doc. Vaidotas Urbonas aptarė optimalų vaikų sveikatos priežiūros modelį. 2014 m. duomenimis, Lietuvoje kūdikius iki 6 mėnesių išimtinais žindo kas trečia motina. Žiniomis apie kūdikių žindymą ir sveiką gyvenimo pradžią dalijosi Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro Mitybos ir fizinio aktyvumo skyriaus vedėja

dr. Roma Bartkevičiūtė. Apie maisto alergiją, su ja susijusias problemas ir galimus sprendimo būdus pasakojo VU ligoninės Santariškių klinikų filialo Vaikų ligoninės Vaikų pulmonologijos ir alergologijos centro vadovė prof. Odilija Rudzevičienė. Lietuvos vaikų ir paauglių psichiatrių draugijos tarybos narė, psichiatrė Aušra Marija Dovydaitytė paaikšino, kaip pastebėti, kad vaikas patiria smurtą. NVO vaikams konfederacijos direktorė Elena Urbonienė savo pranešime aptarė valstybinio ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą vaiko gerovės srityje, itin daug

dėmesio skirdama deinstitutionalizacijos procesui. SAM Visuomenės sveikatos priežiūros departamento Rizikos sveikatai valdymo skyriaus patarėja dr. Rita Sketerskienė kalbėjo apie sveikatos priežiūros specialisto veiklą mokykloje šiandien ir ateityje.

Konferenciją vainikavo apibendrinti diskusija. Tikimasi, kad renginyje nuskambėjusios idėjos, siūlymai prisidės prie vaikų sveikatos priežiūros sistemos tobulinimo ir leis geriau pasirūpinti vaikų sveikata.

Evelina Griciūtė,

LMA ES SF projektų veiklų vykdytoja

knygų sutiktuvs

Theodoro Grotthusso istorija

Knygos autorius
prof. Juozas
Algimantas
Krikštopaitis

LMA Matematikos, fizikos ir chemijos skyrius (MFChMS) kartu su Teodoro Grotuso fondu gegužės 13 d. sukvietė visus norinčius į prof. Juozo Algimanto Krikštopaičio knygos „Gyvenimas paaukotas mokslui. Dramatiška Theodoro Grotthusso istorija“ sutiktuves. Knygą rėmėjų – LMA, Fizinių ir technologijos mokslų centro, Kauno technologijos, Klaipėdos, Vilniaus universitetų, verslo įmonių „Bioeksma“, „Grot“, „MKDS Innovation“, „Interlux“, „Armgate“, viešbučio „Grotthuss“ – iššomis išleido LMA Leidybos skyrius.

Knygos autorius pasakoja apie Theodorą Grotthussą – mokslininką, aukojusį savo sveikatą ir kitus asmeninio gyvenimo džiaugsmus mokslinių idėjų plėtojei. Pakruojo r. Gedučių kaime šalia Žeimelio gimęs Theodoras Grotthussas, išsimokslinęs

Paryžiaus mokslo centruose, plačiai Europoje per kelerius metus išgarsėjo kaip gamtos mokslų tyrėjas.

Knygos sutiktuvsė kalbėjo MFChMS pirmininkas Feliksas Ivanauskas, Teodoro Grotuso fondo valdybos pirmininkas Aivaras Kareiva, valdybos narys LMA tikrasis narys Rimantas Ramanauskas, LMA narys Juozas Vidmantis Vaitkus ir knygos autorius prof. Juozas Algimantas Krikštopaitis. Už istorinės vertės monografiją visiems rėmėjams dėkojo prof. Libertas Klimka. Rėmėjų vardu kalbėjęs UAB „Grot“ vadovas Antanas Marcinonis teigė, kad ši knyga yra chemikus, fizikus ir geologus vienijantis pagrindas. Jis pažadėjo toliau remti panašių knygų gimimą bei pasirodymą Lietuvos visuomenei.

LMA tikrasis narys Aivaras Kareiva

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ renginiai

Per šį ketvirtį LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“ organizavo 27 renginius, iš jų penkiolika „Mokslo žinių dienų“ Vilniaus gimnazijų bei mokyklų moksleiviams ir dvylika renginių Vilniaus visuomenei bei mokslo bendruomenei. LMA narys Jurgis Vilemas paskaitoje „Naujausios tendencijos pasaulio energetikoje ir Lietuvos energetikos ateitis“, įvykusioje Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijoje, papasakojo apie naujausias tendencijas energetikoje, atsakė į studentų klausimus. Pokalbį vedė LMA tikrasis narys Gintautas Žintelis. Tai bendras LMA Technikos mokslų ir „Mokslininkų rūmų“ skyrių renginys. Balandžio 13 d. paskaitą „Kaip

LMA nario Jurgio Vilemo paskaita Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijoje. 2016 m. gegužės 5 d.

molekulės atpažįsta viena kitą“ Vilniaus licėjuje skaitė LMA tikrasis narys Valdas Laurinavičius. Balandžio 18 d. paskaitą „Idomioji fizika“ Vilniaus Gabijos gimnazijoje skaitė Vilniaus Gedimino technikos universiteto prof. Paulius Miškinis. Balandžio 25 d. paskaitą „Baimė. Stresas. Kaip juos nugalėti“ Vilniaus A. Puškino vidurinėje mokykloje skaitė Lietuvos edukologijos universiteto lektorė Daiva Račelytė. Skyrius organizavo moksleivių ekskursijas į VU Lazerinių tyrimų centrą, vedė edukacines programas „Verkių dvaras – vyskupų rezidencija“ ir ekskursijas į Pūčkorių kraštovaizdžio draustinį Vilniuje.

„Mažosios Lietuvos enciklopedinio žinyno“ sutiktuvės

Bendradarbiaujant su Mokslo ir enciklopedijų leidybos centru balandžio 7 d. pristatytas „Mažosios Lietuvos enciklopedinis žinynas“. Tai pirmasis leidinys, suteikiantis enciklopedinių žinių apie Mažąją Lietuvą, jos lietuviškąjį paveldą kartu parodant ir krašto daugiakultūriškumą. Jis pateiktas lietuvių ir užsienio kalbomis. Sutiktuvėse dalyvavo Enciklopedinio žinyno vyriausiasis redaktorius doc. Vaclovas Bagdonavičius, Lietuvių kalbos instituto vyriausioji mokslo darbuotoja habil. dr. Ona Aleknavičienė, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto vyresnioji mokslo darbuotoja dr. Liucija Citavičiūtė, Mažosios Lietuvos enciklopedijos rengimo grupės vedėja Danutė Valentukevičienė. Renginį vedė LMA viceprezidentas Domas Kaunas.

Kitas renginys su šiuo leidybos centru surengtas gegužės 5 d. Tai Vladislavo Tatarkievičiaus (Władysław Tatarkiewicz) knygos „Apie laimę“ sutiktuvės ir diskusija „Laimės fenomenas bei jos apraiškos lietuvių kultūroje ir šiuolaikinėje Lietuvoje“. Renginio vedėjas – Darbo ir socialinių tyrimų instituto direktorius prof. Boguslavas Gruževskis teigė, kad į skaitytojo rankas atiduotas klasikinis veikalas, gvildinantis temą, kuri yra svarbi kiekvienam atskirai ir visiems kartu. Diskusijoje dalyvavo Mykolo Romerio universiteto rektorius doc. Algirdas Monkevičius, VU prof. Albinas Bagdonas.

Balandžio 14 d. įvyko Alberto Kojalavičiaus-Vijūko knygos „Šventasis Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos bei jai priklausančių provincijų giminių ir herbų vardynas“ sutiktuvės. Tai reikšmingiausias ir didžiausias LDK įvairiakalbėje raštijoje heraldikos veikalas, kuriame pateikta žinių apie visas LDK didikų ir gausias bajorų gimines. Knygą pristatė veikalo vertėjas, LMA

LMA tikrasis narys Mečislovas Žalakevičius ir jo monografijos

Vrublevskių bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas, istorikas dr. Edmundas Rimša, kultūros istorikas dr. Darius Kuolys. Renginį vedė dr. S. Narbutas.

LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų ir „Mokslininkų rūmų“ skyriai gegužės 25 d. pakvietė klausytojus į LMA tikrojo nario Mečislovo Žalakevičiaus monografijos „Paukščių migracija“ sutiktuves. Šioje monografijoje apžvelgiama paukščių migracijos tyrimų istorija, profesionalių stebėjimų metodai, migracijų klasifikacija, eiga ir charakteristikos, pateikta migracijų planetoje pavyzdžių. Renginyje dalyvavo knygos autorius, LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius Vytautas Basys, LMA tikrasis narys Vincas Būda. Renginį vedė LMA tikrasis narys V. Basys.

Birželio 7 d. LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“ surengė koncertą, skirtą Lietuvos mokslų akademijos 75-mečiui. Koncertavo ansamblis „Vilniaus divertismentas“.

Aldona Daučiūnienė,
LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė

Alberto Kojalavičiaus-Vijūko knygos sutiktuvės. Iš kairės: dr. Edmundas Rimša ir dr. Darius Kuolys

Aldonos Daučiūnienės sukaktuvinis vakaras „Žydint slyvai gyvenimi...“

išgyventi persikėlimą ir vertinimo, požiūrio grimasas. Erdvės, kuriose žmogus kūrybiškai reiškiasi, išsaugo jo dvasią. Taigi yra jos likę ir tuose namuose, kurie dabar vadinami Prezidento rūmais ir Vilniaus miesto rotušė, ir Verkių rūmai.

Kaip poezijos skaitovė A. Daučiūnienė rinkosi gerą poeziją – Vytautą Mačernį, Justiną Marcinkevičių, Salomėją Nėrį, Ramutę Skučaitę, Balį Sruogą, Juditą Vaičiūnaitę. Reikšminga buvo Henriko Radausko poezijos programa, parengta pasitelkiant puikius muzikantus. Svarbiausius jos kaip skaitovės bruožus yra nusakiusi režisierė prof. Algė Savickaitė:

Daugelį metų man teko kartu su Aldona Daučiūnienė darbuotis menų apsuptyje, rūpintis Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko asmenybės įamžinimo baruose, bendradarbiauti rengiant meno renginius. Tad ir šiandien talkinu jai. A. Daučiūnienė, užklupta sukakties, mums siūlo du malonumus. Juditos Vaičiūnaitės poezijos skaitymus, lydimus klasikinės muzikos, ir Lietuvos menininkų rūmų, kuriems yra vadovavusi, renginių filmotą vėrinį – Arvydo Baryso filmo fragmentus. Trečias malonumas yra mūsų galimybė pabendrauti su ja, šiuo metu kūrybiškai vadovaujančia LMA skyriui „Mokslininkų rūmai“. Kartu ji prisiečiusi Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko labdaros fondo reikalų tvarkybą.

Gabumai jos įvairialypiai, kiekvienas mūsų dėliotų kitokius akcentus. Tačiau manajai kartai kaip jos visokių gebėjimų sutelkties viršūnė šiandien iškiltų Lietuvos menininkų rūmų laikotarpis. Kai A. Daučiūnienėi teko ir vadovauti, ir kurti programas, ir telktis daugybę visokių menų ir mokslų žmonių, ir pačiai kopti į sceną, ir ūkį tvarkyti, restauruoti ir remontuoti,

„Malonus balso tembras, literatūrinė nuovoka, kūrėjo ir jo stiliaus pajautimas, santūri laikysena.“ Ką pridėtų literatūros kritikas? Skaitydama nerėkia ir neašaroja, nevidina eilėraščių, taigi gerbia patį poezijos meną, net išmano, kas yra metrinė eilutė. Ko visai nemėgsta, tai postmodernizmo. Poezijos skaitymą suvokia kaip meninio žodžio šventę ir dvasines iškilmes. Ar tai priimtina? Manau – taip.

Priimtina buvo taip pat ir prof. Kęstučiui Grybauskui, papasakojusiam apie bendrą projektą „Netradicinių ansamblių fantazija ir žavesys“, kurį jie kartu su skaitove A. Daučiūnienė vykdė trejus metus. Viena tų koncertų įrašų dabar pristatė išleistoje kompaktinėje plokštelėje. Aldonos Daučiūnienės skaitomą J. Vaičiūnaitės poeziją palydėjo ansamblio „Regnum“ atliekami klasikiniai kūriniai. A. Daučiūnienės darbą LMA gerai įvertino ir jubiliatę pasveikino LMA prezidentas Valdemaras Razumas, Akademijos kolektyvas ir gausiai susirinkęs gerbėjų būrys.

Valentinas Sventickas, LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ tarybos narys

žymius mokslininkus prisimenant

Giminės, artimieji ir kolegos prie LMA nario Leono Kadžiulio amžinojo poilsio vietos. Gintarės Naujokienės nuotr.

Lietuvos žolynų paviliotas

Birželio 28 dieną LMA įvyko konferencija „Agronomijos mokslo keliu“, skirta šviesaus atminimo LMA nario prof. habil. dr. Leono Kadžiulio 90-mečiui.

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkas Zenonas Dabkevičius kalbėjo apie prof. L. Kadžiulio darbus ir svarbiausius gyvenimo etapus, jo veiklą agronomijos mokslo srityje. Žolininkystės tyrimus pristatė gyvenimo bendražygė dr. Žydrė Kadžiulienė (Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Žemdirbystės instituto direktoriaus pavaduotoja mokslui). Apie profesoriaus įtaką mokslo politikai, dalyvaujant Lietuvos mokslininkų sąjungos kūrimo iniciatyvinėje grupėje 1989 m. ir vėliau, būnant jos nariu, kalbėjo habil. dr. Vygintas Gontis, dr. Jonas Puodžius. Prisiminimais dalijosi kurso draugė dr. Marija Sereikienė, apie bendrus darbus kalbėjo LMA narys Albinas Kusta, buvę aspirantai dr. Rimantas Dapkus, dr. Audronė Mašauskienė, duktė Giedrė.

Leono Kadžiulio mokslinio darbo pradžia – 1950-ieji metai Dotnuvos bandymų stotyje. Vėliau, vadovaujamas akademiko Jono Kriščiūno ir LMA nario

korespondento Petro Vasinausko, parengė ir 1955 m. apgynė disertaciją „Tinkamesnių daugiamečių žolių mišinių parinkimas Lietuvos TSR vidutinio sunkumo dirvose“. 1956 m. Dotnuvoje buvo įkurtas Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo institutas, jame – Pievų ir ganyklų skyrius, kuriame L. Kadžiulis tapo vyresniojo mokslo darbuotoju. Pradžioje Pievų ir ganyklų skyriui vadovavo prof. Juozas Tonkūnas, o nuo 1962 m. vadovavimą perėmė prof. L. Kadžiulis (iki 1990 m.). Šių dviejų mokslininkų bendradarbiavimas buvo labai svarbus žolininkystės mokslo ir žolių ūkio plėtotei. L. Kadžiulis dirbo eksperimentinį darbą, pagrįstą naujomis idėjomis, sudėtingais lauko bandymais bei laboratoriniais tyrimais. Tyrimų duomenys 1972 m. buvo apibendrinti habilitaciniame darbe „Daugiamečių žolių auginimo ir naudojimo pašarui pagrindai“. 1976 m. L. Kadžiuliui buvo suteiktas profesoriaus pedagoginis mokslo vardas ir Lietuvos nusipelnusio mokslo veikėjo garbės vardas.

LSSR valstybine premija įvertinta profesoriaus monografija „Daugiamečių žolių auginimas pašarui“

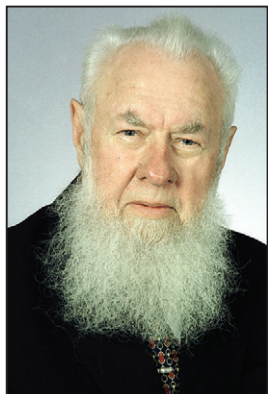
(1974). 1976 m. skirta SSRS valstybinė premija (kartu su kitais). Už nuopelnus Lietuvos mokslui apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi (1998). Nuo 1991 m. jis įsitraukė į Lietuvos mokslo tarybos veiklą. Dalyvavo rengiant svarbius dokumentus, susijusius su Lietuvos mokslo ir studijų sistemos pertvarkymu. Atstovavo Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms įvairiose Europos mokslo organizacijose ir jų renginiuose. 1992 m. Bronislovo Lubio vyriausybėje buvo ministras be

portfelio, atsakingas už mokslą ir studijas, 1993–1999 m. – Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas.

Leonas Kadžiulis visą savo gyvenimą pašventė žolininkystės mokslui, išgarsinusiame šalies mokslininkus toli už Lietuvos ribų, daug prisidėjusiam, kad Lietuvoje sužaliuotų gražios, pagal paskutinį mokslo žodį tvarkomos pievos ir ganyklos, atnešusios kraštui daug naudos.

**LMA tikrasis narys Vytautas Ruzgas,
buvęs prof. L. Kadžiulio aspirantas**

atminimui

LMA narys Alfonsas Merkys

1927 02 20 – 2016 05 19

Akademikas Alfonsas Merkys gimė 1927 m. vasario 20 d. Puože, Skapiškio valsčiuje, Rokiškio apskr. 1945 m. baigė Salų žemės ūkio mokyklą, 1945–1947 m. mokslus tęsė Vilniaus žemės ūkio technikumė. 1947–1948 m. – Lazdijų apskrities žemės ūkio skyriaus vyr. agronomas, vedėjas. 1948–1949 m. studijavo K. Timiriazovo žemės ūkio akademijoje Maskvoje. 1949 m. grįžo į Lietuvą ir tęsė studijas Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultete. 1953 m. baigė Vilniaus universitetą ir įgijo augalų fiziologo specialybę. 1953–1956 m. studijavo Maskvos valstybinio M. V. Lomonosovo universiteto Biologijos-dirvožemio fakulteto Augalų fiziologijos katedros aspirantūroje. 1957 m. apgynė biologijos mokslų kandidato (dabar – daktaro) disertaciją ir pradėjo dirbti Biologijos institute, kuriame praleido visą gyvenimą. 1961–1970 m. ir 1990–2001 m. dėstė Vilniaus universitete; 1966 m. Vilniaus universitete

apgynė biologijos mokslų daktaro (dabar – habil. dr.) disertaciją, 1968 m. suteiktas profesoriaus vardas. Nuo 1976 m. – LMA tikrasis narys, 1976–1992 m. – LMA prezidiumo narys. 1974 m. – LSSR valstybinės, 2001 m. – Lietuvos mokslo premijos laureatas, 1977 m. suteiktas Lietuvos nusipelnusio mokslo veikėjo vardas. 1994–2001 m. buvo LMA žurnalo „Biologija“ vyriaus. redaktorius.

Akad. Alfonsas Merkys – vienas iškiliausių XX a. Lietuvos mokslininkų, botanikas, augalų fiziologijos mokslinių krypčių kūrėjas, pirmasis nustatė, kad augalai mikrosvarumo sąlygomis gali praeiti visą ontogenezės ciklą. Susintetino ir ištyrė daugiau kaip 20 augalams svarbių fitohormonų fiziologinių analogų. Prof. A. Merkys – 3 monografijų, per 330 mokslinių straipsnių autorius, 36 daktaro disertacijų vadovas, kelių habilituoto daktaro darbų konsultantas.

Akademikas buvo Lietuvos augalų fiziologų draugijos steigėjas ir ilgametis jos pirmininkas, aktyvus mokslo istorijos tyrinėtojas, Rusijos augalų fiziologų draugijos garbės narys, Skandinavų augalų fiziologų draugijos narys, Rusijos MA kosminės erdvės tyrimo ir panaudojimo komisijos kosminės augalų fiziologijos kuratorius, Tarptautinės mokslinių sąjungų tarybos ICSU (dabar – ICS) Kosminių

tyrimų komiteto (COSPAR) atstovas. Ilgą laiką buvo Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos valdybos narys, nuo 1975 m. – tarptautinės draugijos „Laukinės gyvūnijos apsauga ir medžioklė“ valdybos narys, 1989–1991 m. – Lietuvos gamtos apsaugos draugijos pirmininkas.

Dideli gebėjimai, domėjimasis viskuo, kas neištirta ir nežinoma, erudicija, pagarba Lietuvos istorijai ir mokytojams – tai pamatinės Akademiko vertybės. Šviesus Akademiko Alfonso Merkio atminimas amžinai išliks mūsų širdyse.

Lietuvos mokslų akademijos prezidiumas

mokslininkų apdovanojimai

 Sveikiname LMA tikrąjį narį Bonifacą Stundžią, balandžio 4 d. tapusiu Latvijos universiteto garbės daktaru.

 Gegužės 19 d. LMA tikrasis narys Henrikas Žilinskas apdovanotas I laipsnio Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos garbės ženklu, kurį įteikė Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius dr. Jonas Milius, dėkodamas profesorui už aktyvią švietėjišką veiklą, bendradarbiavimą ir įnašą į bendrą darbą.

Taip pat H. Žilinskui suteiktas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) garbės daktaro vardas už indėlį stiprinant LSMU, racionaliai optimizuojant struktūrinius išteklius ir jų panaudojimo potencialą, davusį reikšmingą postūmį LSMU tvirtėjimui.

 Sveikiname LMA tikrąjį narį Virginijų Šikšną – pirmąjį Lietuvos mokslininką, gegužės 23 d. išrinktą Europos molekulinės biologijos organizacijos (EMBO) asocijuotuoju nariu.

 Gegužės 28 d. Venecijos architektūros bienalės Baltijos paviljone LR kultūros ministerijos aukščiausiu

apdovanojimu – garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“ – apdovanotas italų kalbininkas, baltistas, LMA užsienio narys Pietras Umbertas Dinis (Pietro Umberto Dini). Apdovanojimas kalbininkui įteiktas už Lietuvos kultūros sklaidą per kalbą ir jos tyrimus, vertimų inicijavimą, bendradarbiavimą su leidyklomis, poezijos pristatymą Italijoje bei nuoseklią ir aktyvią veiklą Pizos universiteto Baltų filologijos katedroje.

Šaltinis: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

 LMA tikrasis narys Antanas Žilinskas konferencijoje NUMTA 2016 (*Numerical Computations: Theory and Algorithms*), vykusioje Pice (Pizzo Calabro, Italija) birželio 19–25 dienomis, už mokslo rezultatų visumą ir jų įtaką mokslo krypčiai įvertintas tarptautiniu apdovanojimu.

 LMA tikrasis narys Minvydas Kazys Ragulskis laimėjo Kinijos vyriausybės vykdomą programą „High End Foreign Expert Program“. Šis pasiekimas – ne tik didelis Lietuvos mokslo lygio įvertinimas, bet ir galimybė Kauno technologijos universitetui atsirasti geriausių pasaulio universitetų, laimėjusių šią programą, sąrašą.

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Liepos 6-osios – Valstybės (Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos – proga už nuopelnus Lietuvos Respublikai ir už Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje valstybės ordinais ir medaliais apdovanojo Lietuvos ir užsienio valstybių piliečius.

Už nuopelnus Lietuvos mokslui apdovanoti šalies inovatoriai LMA tikrieji nariai: Lietuvos

didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi – Daiva Rastenytė, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto prorektorė; Virginijus Šikšnys, VU Biotechnologijos instituto profesorius; VU profesorius emeritas filosofas Marijus Arvydas Šliogeris; Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi – Zenonas Norkus, VU Filosofijos fakulteto prodekanas.

sveikiname

Algimantas Grigelis

Arvydas Virgilijus Matulionis

Maiklas Fulen

 Gegužės 11 d. LMA narys prof. habil. dr. Algimantas Grigelis minėjo 85 metų jubiliejų.

LMA prezidiumas bei Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius nuoširdžiai pasveikino Jubiliatą:

Labai vertiname Jūsų ilgametę ir sėkmingą mokslinę, pedagoginę, organizacinę bei visuomeninę veiklą, didžiujamės Jūsų nuopelnais geologijos mokslo plėtrai. Žavimės Jūsų erudicija, darbštumu, pilietiškumu, meile mokslui bei savo Tėvynei, aktyvia ir produktyvia veikla Lietuvos mokslų akademijoje ir Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje. Iš visos širdies linkime Jums, gerbiamasis Profesoriau, ilgiausių metų, stiprios sveikatos ir gyvenimo pilnatvės.

 Birželio 15 d. LMA tikrajam nariui prof. habil. dr. Arvydui Virgilijui Matulioniui sukako 70 metų. Jubiliejaus proga LMA prezidiumas pareiškė jam padėką

už reikšmingą indėlį į sociologijos mokslą, detalaus šalies visuomenės stratifikacijos modelio sukūrimą, ilgalaikius jaunimo socialinius tyrimus, tarptautinių programų koordinavimą Lietuvoje, už aktyvią veiklą Mokslų akademijoje, jos Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje.

 Birželio 22 d. LMA užsienio nariui prof. Maiklui Fulenui (Michael A. Fullen) sukako 60 metų.

LMA prezidiumas bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius nuoširdžiai sveikina Jus gražaus jubiliejaus proga. Džiaugiamės Jūsų nuveiktais darbais plėtojant glaudų Jungtinės Karalystės ir Lietuvos agrarinio sektoriaus mokslininkų bendradarbiavimą. Nuoširdžiai linkime stiprios sveikatos, neblėstančios energijos, visokeriopos sėkmės, puikios nuotaikos, kūrybinių minčių gausos bei daug gražių saulėtų dienų.

Leidinio redakcinė taryba:

V. Basys, A. Bernotas, V. A. Bumelis,
Z. Dabkevičius, F. Ivanauskas, E. Jovaiša,
D. Kaunas, R. Maskoliūnas, A. P. Piskarskas,
V. Razumas (pirmininkas), A. Vasiliauskas, G. Žintelis

Leidinį rengė:

S. Aukštinaitenė, A. Bagdonavičienė,
A. Daučiūnienė, G. Griežienė, B. Jaskėlevičius,
L. Milošienė, R. Daukšienė, J. Olechnovičienė

Kalbos redaktorė A. Bagdonavičienė,
nuotraukos V. Valuckienės,
apipavidalino M. Datkūnaitė

© Lietuvos mokslų akademija,
Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
<http://lma.lt/>

Spausdino UAB BMK leidykla,
J. Jasinskio g. 16, 01112 Vilnius

Tiražas 150 egz., nemokamai

